

02 Leerlingen gaan de praktijk in op het lesplein E&O

03 Elke leerling een passende plek

06 Mail aan mijn oude vmbo-school

11 Nieuw keuzevak Paard en Welzijn: elke les een feestje

Tweedejaarsleerling Ali in de keuken van 't Markland

Lees verder op pagina 15

september
2026

De wereld aan je voeten

Voor je ligt de nieuwste editie van onze halfjaarlijkse vmbo-krant. De titel van deze uitgave, 'Vmbo: zoveel te kiezen', is niet zomaar een kreet. Het is de dagelijkse realiteit voor duizenden leerlingen die we op het vmbo erop voorbereiden om de arbeidsmarkt van de toekomst vorm te geven. Wie nog denkt dat het vmbo een vastomlijnd, statisch pad is, heeft het mis. Het vmbo is een dynamische ontdekkingsstocht, waarbij voor onze leerlingen de grens tussen de schoolbanken en de 'echte wereld' steeds vaker vervaagt.

In deze editie nemen we je mee langs diverse scholen die laten zien hoe dat moderne onderwijs er in de praktijk uitziet. Kijk bijvoorbeeld hoe De Rooi Pannen gamification gebruikt om het keuzevak Ondernemen ook voor leerlingen uit andere profielen dan Economie & Ondernemen relevant en interessant te maken. Of neem de experimentschool 't Markland, die de vakgebieden Zorg & Welzijn en Horeca, Bakkerij & Recreatie (en PIE/BWI!) op een innovatieve manier met elkaar verbindt.

Praktijkervaring doen leerlingen ook op buiten de school. Door middel van uitdagende opdrachten, stages en een nauwe samenwerking met het regionale bedrijfsleven ontdekken leerlingen hun talenten direct op de werkvloer. Dat geldt óók voor tl-leerlingen, zoals Teylingen College KTS laat zien. VMBO Maastricht blinkt uit met een LOB-programma dat leerlingen helpt om met zelfvertrouwen en zelfkennis de belangrijke keuze voor een vervolgopleiding te maken. Het Talland College maakt samen met het vmbo een doorlopende LOB-lijn.

En wat te denken van de aanpakken van Terra Winsum en het Maurick College in Vught, die met slechts één profiel in huis leerlingen toch volop mogelijkheden bieden om zich breed te oriënteren. Al deze voorbeelden hebben één ding gemeen: ze bieden onze leerlingen ruimte om verschillende beroepsrichtingen uit te proberen, soms te falen, en uiteindelijk uit te blinken in iets waar hun passie ligt. Of een leerling nu kiest voor de

techniek, de zorg, de economie of de groene sector, de mogelijkheden zijn eindeloos en de vraag naar vakmensen is groter dan ooit.

Ik wens jullie veel leesplezier en inspiratie toe. Het vmbo bouwt aan de professionals van morgen en met zoveel te kiezen, ziet die toekomst er bijzonder rooskleurig uit!

Arjen Daelmans
Voorzitter
Stichting Platforms vmbo

Het docententeam E&O
met v.l.n.r. **Martijn Aalbers, Lois Bram,**
Sana Nazari en Fieke Hendriks

Leerlingen gaan de praktijk in op het lesplein E&O

Waarom wachten met ondernemen tot ná je opleiding? Op het lesplein Economie & Ondernemen van Mondial College Meeuwse Acker in Nijmegen leren de leerlingen tijdens de lessen al in de praktijk, met professionele apparatuur én zeggenschap over wat ze leren. Die benadering leidt tot meer motivatie, ziet het docententeam.

Als de leerlingen van Mondial College in Nijmegen het lesplein E&O opkomen, weten ze één ding zeker: ze gaan direct de praktijk in. "Per les rouleren we langs drie verschillende praktijkomgevingen", vertellen Lynn en Jayda uit klas 3. Ze gaan bijvoorbeeld met opdrachten aan de slag in de winkel, in de podcaststudio of in de fotostudio. Er is op het lesplein ook een magazijn (docenten plaatsen online een bestelling voor lesmaterialen, leerlingen picken de orders en verzorgen het klantcontact) en een naaiatelier voor leerlingen die het keuzevak Mode en Design volgen. In de winkel bepalen leerlingen zelf het assortiment en produceren ze artikelen, bijvoorbeeld bedrukte T-shirts. Zelf vinden Lynn en Jayda eigenlijk álles leuk. "Laatst ging het over een vergelijkend warenonderzoek. Dat mag je dan ook zelf uitvoeren met je klasgenoten."

Fotostudio

Het praktijkgerichte lesplein van Mondial College kwam er niet van de ene dag op de andere, vertelt Martijn Aalbers, docent economie en sectieleider Economie & Ondernemen. "Het begon zo'n vijf jaar geleden, toen een leerling graag meer met fotografie wilde doen. Ik heb hem uitgenodigd om een plan te maken. Welke apparatuur zou er nodig zijn om écht een toffe setting neer te zetten? Fotografie zat immers in het curriculum van het profiel E&O en speelt een rol in sociale media en marketing, dus alle leerlingen zouden er gebruik van kunnen maken." Nadat een professionele fotostudio was opgebouwd, diende een volgend project zich aan: er was een leerling die graag en veel tekende. Was daar misschien ook een zakelijke draai aan te geven? Samen met het docententeam ging de leerling op onderzoek uit, en er werden tekentablets aangeschaft. Later volgde apparatuur voor een podcaststudio. "Wanneer je op deze manier drie of vier praktische opdrachten naast elkaar kunt zetten, kunnen leerlingen in groepjes rouleren en kun je een kanteling maken in de les."

Focus

Bij zo'n praktische manier van lesgeven leer je als docent vooral goed improviseren, vertelt Lois Bram. "Als we bijvoorbeeld merken dat de leerlingen volledig gefocust met een marketingplan bezig zijn, willen we dat proces niet verstoren door met een

volgend onderwerp te beginnen. Dan passen we gewoon de planning voor de volgende les aan." Het team juicht het toe als leerlingen zelf aangeven wat ze willen leren. Bij het keuzevak Mode en Design wilden leerlingen bijvoorbeeld een tas maken. Docent-in-opleiding Fieke Hendriks: "Ik dacht dat ze snel klaar zouden zijn, maar de leerlingen pakten het echt serieus aan. Ze dachten na over een ontwerp, maakten schetsen en begonnen overnieuw als het niet naar hun zin was. Er zijn zulke mooie tassen uit voortgekomen!" De uitdaging is steeds om de theorie en de eindtermen te verwerken in praktische opdrachten, vult docent Sana Nazari aan. "De leerlingen moeten

bijvoorbeeld een baliegesprek kunnen voeren. Dat oefenen we, en als er dan docenten of klanten in de winkel of het magazijn komen, kunnen de leerlingen direct hun vaardigheden in de praktijk brengen."

Uitdaging

Die praktijk is een fijne manier van leren, vinden Lynn en Jayda. "Je onthoudt het beter, omdat je het zelf met je handen hebt gedaan. En je kunt aan je ervaringen terugdenken: hoe zat het ook alweer in elkaar en wat heb ik ervan geleerd?" Binnenkort begint er een nieuw keuzevak, Evenementen. Dan mogen de leerlingen in groepjes zelf een programma voor een dagje uit bedenken, een keer mét en een keer zonder budget. De beste voorstellen worden uitgekozen en alles wat de leerlingen hebben bedacht, gaan ze dan ook echt doen, van de communicatie tot bedrijven bellen en kortingen regelen. Lynn: "Het lijkt me heel leuk om dat te plannen. Ik kijk er nu al naar uit om met dat vak te beginnen!" Voor de docenten is deze manier van lesgeven trouwens ook fijn. Martijn: "Als de leerlingen meer zeggenschap hebben, wordt je werk als docent leuker. Elk schooljaar hier is anders. We blijven onszelf constant uitdagen."

TIP VAN LOIS:
"Luister naar je leerlingen en geef ze de ruimte. Want als ze echt iets willen leren, wie zijn wij dan als docenten om dat tegen te houden?"

Lynn (links) en Jayda bij de drukpers voor T-shirtprints

Zoveel keuzevakken!

Door een grote variatie aan keuzevakken kunnen vmbo-leerlingen zich breed oriënteren op wat bij hen past en op een vervolgopleiding. Maar hoe organiseer je dat, als je als school maar één profiel aanbiedt? Maurick College in Vught en DC Terra in Winsum vinden creatieve oplossingen.

Volop keuze

Drenthe College Terra in Winsum biedt de leerlingen 25 keuzevakken en keuzemodulen aan, waarvan zeven vanuit het eigen profiel Groen en achttien vanuit vijf andere profielen. Er is voor iedereen wat te kiezen: creatieve leerlingen kunnen bijvoorbeeld terecht bij Wonen en Design, technische leerlingen bij Plaat- en constructiewerk en Fietstechniek, en ook de keuzevakken Bakkerij, Ondernemen en Ondersteuning bij sport- en bewegingsactiviteiten trekken veel leerlingen.

“Bij het selecteren van de keuzevakken kijken de decanen onder meer naar hoeveel leerlingen zich het afgelopen jaar inschreven en naar de uitstroom”, vertelt keuzevak-coördinator Erik Bronsema. Een deel van de keuzevakken wordt door de eigen techniekdocenten gegeven, of op de locatie voor praktijkonderwijs. Verder werkt de school nauw samen met Het Hogeland College,

ook in Winsum, dat onder meer het profiel D&P aanbiedt: Terra-leerlingen volgen bijvoorbeeld het keuzevak Economie bij Het Hogeland, en Het Hogeland-leerlingen volgen groene keuzevakken bij Terra. Daarnaast zijn er samenwerkingen met externe partners. “Het afgelopen jaar gaf een docent van MBO Noorderpoort in Groningen bij ons het keuzevak ICT, dankzij een pilot met de vereniging Kansrijke Groningers.”

Modulenmarkt

Om de leerlingen te helpen bij de selectie van de keuzevakken organiseert Erik met zijn collega's elk jaar een Modulenmarkt. “Dan zijn alle mentoren en keuzevak-docenten aanwezig om te vertellen wat de keuzevakken precies inhouden. Daar ontstaan

mooie gesprekken met ouders en leerlingen samen, over wat bij de leerling past, waar de interesses liggen en wat misschien een vervolgrichting zou kunnen zijn. Daardoor kiezen de leerlingen veel bewuster en dat is enorme winst, vergeleken bij de algemenere voorlichting die we voorheen gaven. Er zijn nu veel minder leerlingen die na de start van het keuzevak nog willen switchen.”

Erik zou graag nog keuzevakken toevoegen, bijvoorbeeld Motorsystemen, uit het profiel M&T. “Dat is logistiek lastiger, want dan moet er hier een bus staan om de leerlingen te vervoeren naar een vmbo-school verder weg. Maar het zou een mooie toevoeging zijn, want elk jaar stromen zo'n zes leerlingen uit naar een mbo-opleiding in de auto-techniek.”

Erik Bronsema en leerling Jolienne

Lees er hier meer over

Elke leerling een passende plek

Hoe zorg je voor een brede oriëntatie met alléén het profiel Zorg en Welzijn in huis? Het Maurick College in Vught laat zien dat dit kan. Teamleider basis-/kaderberoepsgerichte leerweg Nora Stienen-van Vroenhoven vertelt.

Het Maurick College is een brede scholengemeenschap met daltononderwijs voor vmbo, havo, atheneum en gymnasium. “Met bijna 2200 leerlingen, waaronder 170 basis- en kaderleerlingen, vormt de school een mini-maatschappij”, zegt teamleider basis/kader Nora Stienen-van Vroenhoven. “Daarom doen we

niet aan gescheiden vleugels of aparte gebouwen; leerlingen ontmoeten elkaar en leren van elkaar.”

Volle breedte

Met scholen in de regio is er voortdurend overleg om te zorgen dat leerlingen op een passende school én in een

passend profiel terechtkomen. “Op de open dagen drukken we aanstaande brugklassers op het hart: ‘Wéét dat je een school kiest die in de bovenbouw alleen Z&W aanbiedt. Op de basisschool belicht ik alle vmbo-scholen en profielen. Want als leerlingen tegen hun zin veertien uur in de week beroepsgerichte vakken Zorg en Welzijn moeten volgen, wordt het zwaar, óók voor de docenten!’”

Het LOB-programma in de onder- en bovenbouw brengt de volle breedte van Zorg en Welzijn in beeld, en ook van andere sectoren, om te ontdekken of Z&W écht bij je past. Daarnaast organiseert de school gastlessen en bezoeken aan mbo-scholen, instellingen en bedrijven uit allerhande sectoren. “Met de leerlingen bezoeken we ook verschillende vmbo-scholen, om ze daar kennis te laten maken met de andere profielen. In het begin keken andere vmbo's daar vreemd van op: ‘Zijn jullie nou ónze school aan het promoten?’”

Tussen vraag en expertise

De school biedt keuzevakken aan uit andere profielen, zoals Ondernemen (E&O), Geüniformeerde dienstverlening en veiligheid (D&P) en de module Keuken (HBR). “Het aanbod wisselt per jaar, naar gelang de vraag van leerlingen en de expertise van het docententeam. Ook jongens kiezen voor deze vmbo-school met Z&W. Zij kunnen bijvoorbeeld een pad volgen dat gericht is op facilitaire dienstverlening, de keuken of sport en beweging. Een jongen die stukadoor wil worden, regelt zelf zijn stage bij een stukadoorsbedrijf. En doordat we wiskunde aanbieden, blijven alle vervolgkeuzes open.” De ambitie is duidelijk: “Dat elke leerling zich thuis voelt in de school, liefst ook in het profiel en daarna wellicht in de sector. Op het vmbo mag je ontdekken en ervaren wat het beste past.”

Als je bij leerlingen de juiste snaar raakt, dan lukt het!

Een doordacht en doorlopend LOB-programma is belangrijk met het oog op de keuze voor een vervolgopleiding, maar ook voor de persoonlijke ontwikkeling en voor de motivatie van leerlingen, zien Tonny Meessen en Louis Felix van VMBO Maastricht. “We zijn een school voor doeners.”

04

Het mooiste onderdeel van de doorlopende LOB-leerlijn op VMBO Maastricht? Decaan en LOB-coördinator Tonny Meessen noemt de bedrijfsbezoeken, waarbij leerlingen veel zelf kunnen ervaren. Zo mochten leerlingen bij een fruitproducent appels plukken, en maakten ze tijdens een bezoek aan een woningcorporatie een TikTok-filmpje over de verduurzaming van woningen. LOB-coach en stagecoördinator Louis Felix noemt de bedrijven-carrousel in de eerste klas, waarbij leerlingen op school alvast kennis maken met beroepen binnen de verschillende profielen die de school in de bovenbouw aanbiedt. Zo leren ze van een chef-kok een bijzonder gerechtje maken, of mogen ze een aansluiting aanleggen bij een net-beheerder.

Door middel van dat soort ervaringen kunnen leerlingen ontdekken wat bij hen past en waar ze

goed in zijn. “Soms zie je het gebeuren”, vertelt Louis. “Als je bij leerlingen de juiste snaar raakt, dan gaan ze stralen. Dan lukt het. Dat is zo mooi om te zien.”

Samenwerken

Die praktische aanpak sluit naadloos aan bij de onderwijsvisie van de school. “We zijn een school voor doeners”, zegt Tonny. Het motto van VMBO Maastricht is dan ook: ‘Zien doen - Zelf doen - Doet leren’. De school biedt drie leerwegen aan (basis- en kaderberoepsgericht en gecombineerd gemengd/theoretisch), met de profielen BWI, PIE, Z&W en HBR. LOB loopt als een rode draad door het onderwijs, in de vorm van bedrijfsbezoeken, stages en gastlessen.

Veel activiteiten worden uitgevoerd in het kader van Sterk Techniekonderwijs (STO). Daarnaast sluiten LOB-activiteiten aan bij landelijke initiatieven, zoals Girls’ Day en de Week van de Installatietechniek.

LOB komt ook terug in de reguliere lessen. Zo volgen de leerlingen bij het vak Nederlands een sollicitatietraining. Personeelsfunctionarissen uit het bedrijfsleven komen dan naar de school om gesprekken te voeren met leerlingen, die elkaar ook feedback leren geven. Dat is meteen een goede voorbereiding op de stages in leerjaar drie en vier, waar ze immers ook daadwerkelijk

kantoor staat bovendien altijd open. Docenten lopen regelmatig binnen met ideeën voor bedrijfsbezoeken. Het laat zien dat LOB echt leeft binnen de school. “Wij doen LOB niet met z’n tweeën”, zegt Tonny. “De hele school doet mee.”

Soms duurt het trouwens iets langer voordat een leerling iets gevonden heeft waar hij of zij echt enthousiast van wordt. Tonny sprak een paar maanden terug een leerling die geen idee had wat ze wilde gaan doen op het mbo. Ze tekende heel graag, en Tonny wees haar op de mbo-opleiding Medewerker Sign. Tonny had de opleiding zelf bezocht en kon dus uit de eerste hand vertellen wat die inhield: een opleiding gericht op visuele communicatie en de reclamesector – waarvoor het fijn is als je technisch handig bent én graag zelf dingen ontwerpt.

Onlangs kwam de leerling in de pauze naar Tonny toe: ze had zich aangemeld, had haar LOB-portfolio meegenomen en een aantal opdrachten gemaakt, en was toegelaten tot de opleiding. “Ze was helemaal happy met haar studiekeuze”, zegt Tonny. En dan blijkt pas echt de waarde van een mooi LOB-programma. Want uitzicht op een vervolgstudie die aansluit bij je passie en je talenten, doet ook wonderen voor je motivatie richting het eindexamen!

moeten solliciteren naar een stageplek. Ook onderdeel van LOB: samenwerking met mbo-scholen. Voor het keuzevak Procestechiek van het profiel PIE gaan leerlingen bijvoorbeeld met hun docent naar VISTA college in Sittard, waar ze les krijgen van een mbo-docent. Zo maken ze alvast kennis met de lesomgeving en de manier van werken in het mbo. Al die praktijkervaringen worden steeds gevolgd door reflectiegesprekken met de mentor. “Ook als iets niet bij je past, is dat waardevolle informatie”, zegt Louis.

Communicatie

Volgens Tonny en Louis is communicatie, intern en extern, de belangrijkste sleutel tot een goed LOB-programma. Elke twee weken hebben ze een overleg met de conrector en met de rooster-maker, bij vrijwel elke vergadering staat LOB op de agenda en ook in de personeelskantine komt het onderwerp regelmatig ter sprake. De deur van hun

Tonny Meessen

Louis Felix

Marc van Rooden

Een nieuwe 'koninklijke route' naar mbo4-niveau

'Levensecht leren' staat bij vmbo-school Teylingen College – KTS in Voorhout al meer dan 100 jaar hoog in het vaandel. Niet alleen voor de beroepsgerichte leerwegen, maar nu ook voor de theoretische leerweg, binnen de nieuwe leerroutes vmbo-T+ en vmbo-T Xtra. Teamleider Marc van Rooden vertelt.

Sinds twee jaar biedt Teylingen College – KTS in de t twee nieuwe leerroutes aan: vmbo-T+ en vmbo-T Xtra. Teamleider en docent HBR Marc van Rooden: "De plus in de eerste route staat voor de zes uur beroepsgericht onderwijs, die T+-leerlingen in de bovenbouw volgen in onze drie profielen HBR, PIE en BWI. Leerlingen in vmbo-T Xtra doorlopen dezelfde route, maar in een hoger tempo. Daardoor ontstaat er ruimte voor extra uitdagende opdrachten en projecten in de avo- en de beroepsgerichte vakken." Deze Xtra-route is speciaal ontwikkeld vanwege de groeiende groep zij-instromers vanuit de havo: leerlingen met een mavo/havo-advies en een praktische leerstijl, die op de havo niet tot hun recht kwamen. "Na een negatieve leerervaring moesten zij bij ons hun draai zien te vinden. In T Xtra kunnen deze leerlingen nu al vanaf leerjaar 1 instappen in een uitdagende route, die beter bij hen past."

Kentering

Dat blijkt een schot in de roos, want inmiddels is er een behoorlijke aanwas van leerlingen die zich aangetrokken voelen tot de vmbo-T Xtra-route. "Basisscholen hebben meer oog voor leerlingen met een praktische leerstijl. En bij ouders zien we

echt een kentering in de overtuiging dat een leerling met een havo-advies automatisch naar de havo moet. Leerlingen komen inmiddels uit de wijde omgeving naar de KTS. En met plezier!"

Alle T-leerlingen volgen in het praktijkgerichte programma (pgp) een beroepsgerichte component uit een van de drie profielen. "We hebben een tweejarig PTA voor de pgp's. Leerlingen sluiten het programma af met een proeve van bekwaamheid. Leerlingen voeren in groepjes een opdracht uit voor een externe opdrachtgever en presenteren het resultaat. Vanuit onze identiteit als vakschool besteden we veel aandacht aan beroepsvaardigheden en daarnaast aan de pgp-competenties, zoals samenwerken, ondernemend handelen en projectmatig werken. Daarin maken we een koppeling met vaardigheden die het mbo van studenten verwacht. Mbo-instellingen verzorgen hier op school ook mbo4-keuzedelen voor onze T Xtra-leerlingen. Dat kan straks leerwinst opleveren, zoals versnelling, maar liever nog: ruimte voor iets extra's."

Rolmodellen

Op de KTS werken alle leerlingen, ongeacht hun leerweg, in dezelfde praktijklokalen. "Docenten merken wel verschillen. T Xtra-leerlingen hebben behoefte aan meer uitdaging, bijvoorbeeld op het gebied van zelfstandigheid, organiserend en reflecterend vermogen en kritische en analytische denkvaardigheden. Dat vraagt wel wat van docenten: die moeten vooral leren op hun handen te zitten! In projecten worden leerlingen met verschillende kwaliteiten en competenties bewust gemengd. In de avo- en in de beroepsgerichte vakken hebben leerlingen zowel binnen- als buitenschools les. Zo doen leerlingen bij biologie onderzoek naar diergedrag in Blijdorp, en schrijven daarover een onderzoeksverslag."

De KTS zoekt actief de samenwerking op met de omringende mbo's en bedrijven. "De mbo-scholen zien dat onze aanpak goed aansluit bij wat zij verwachten van studenten. Dat leidt tot waardevolle samenwerkingen." Ook oud-leerlingen die inmiddels ondernemer zijn, worden bij het onderwijs betrokken. "Zij zijn inspirerende rolmodellen voor onze leerlingen."

Koninklijke route

De eerste lichting T Xtra, die startte als pilotgroep, heeft inmiddels examen gedaan. Een enkeling stroomt door naar de havo. Leerlingen kiezen verschillende vervolgstudies, maar leerlingen die al een keuzedeel van een mbo-opleiding gevolgd hebben, gaan ook vaker die richting op. "Bedrijven zien in deze leerlingen de aankomende meewerkend voormannen, die straks op basis van hun praktijkkennis de medewerkers kunnen aansturen."

De KTS beschouwt de route van T+ en T Xtra naar mbo4-niveau als de koninklijke route. "Daarin doen T-leerlingen in een beroepsgerichte context beroepsvaardigheden op én leren ze vaardigheden die ze op het mbo nodig hebben. Met goede LOB, gebaseerd op praktijkervaringskennis, kunnen ze een gefundeerde keuze maken voor een mbo4-vervolgopleiding. Ze komen op het mbo beslagen ten ijs en kunnen na hun opleiding eventueel doorstromen naar het hbo."

Deze leerlingen zitten echt op de goede plek, merkt Marc. "Van ouders horen we vaak terug: 'Dit is de beste keuze die we samen met ons kind konden maken.' Er is niks mis met de havo als je een reguliere havo-leerling bent. Maar een advies, alleen op basis van niveau, is niet altijd het meest passende advies. Het gaat erom waar je het best tot je recht komt."

MAIL AAN MIJN OUDE VMBO-SCHOOL

Ik neem mijn levenservaring nu mee in het werken met patiënten

Van: Jules Heijn
Verzonden: donderdag 14 mei 2026 9:35
Aan: PieterKoenraadtdocentnask@PCFabritius.nl

Onderwerp: berichtje

Beste meneer Koenraadt,

Het is alweer even terug dat ik bij u in de klas zat! Ik ben nu 24 jaar en zit in het laatste jaar van de opleiding Verpleegkunde. Dat is een interne opleiding, een samenwerking tussen het Noordwest Ziekenhuis in Alkmaar en mbo Talland. In de eerste twee jaar ging ik naar school en liep ik stage. In leerjaar 3 en 4 werk je vier dagen en volg je nog één dag onderwijs.

Ik ben gestart aan de mavo van PCC Bergen, een onderbouwschool met een sportklas. Een bewuste keuze, want ik hou erg van sport. Er stonden veel sporturen op het rooster en je kon verschillende sporten uitproberen. Ik voetbalde toen ook. Net na de basisschool vond ik het kleinschalige van die school fijn, al voelde ik me minder op mijn gemak bij het popie-jopie gedrag van leerlingen. Daar ben ik te nuchter voor.

Op PCC Fabritius voelde ik me meer thuis. Gym bleef favoriet. Ik koos een vakkenpakket met wiskunde, natuurkunde en Duits. Ik had dus best een technische vervolgopleiding kunnen doen. Dan had ik meer geld kunnen verdienen dan in de zorg 😊. Maar stilzitten is niks voor mij, ik moet in beweging zijn. Jij gaf NaSk 1. Jouw manier van lesgeven en hoe je met ons omging was top: je was altijd enthousiast, nam iedereen mee in de les en liet ons veel doen. Bij het vak natuurkunde had onze school altijd de hoogste examenresultaten van Nederland!

Op mijn 16e moest ik kiezen voor een vervolgopleiding. Ik had altijd al plannen om gymdocent op een middelbare school te worden. Mijn moeder drukte me op het hart: 'Jules, je moet kiezen wat je écht leuk en interessant vindt en dan kijken of het wat voor je is.' Ik heb wel open dagen bezocht, maar eigenlijk kon het maar één ding worden, namelijk de opleiding Sport & Bewegen. Met de nieuwe klas gingen we meteen op Landkamp. Superleuk, want je leert elkaar snel op een andere manier kennen. De opleiding duurt vier jaar, maar ik heb een versneld traject van drie jaar gevolgd, met verschillende stages, zoals mensen begeleiden in de sportschool en bij sportverenigingen. Wel druk, maar ook erg leuk. Maar toen ik klaar was, wist ik eigenlijk niet goed wat ik ermee wilde. Anderen gingen verder in de fysio-richting of naar de Academie voor Lichamelijke Opvoeding, maar dat wilde ik allebei niet. Ik besloot een tussenjaar te nemen om uit te zoeken wat wél bij mij paste.

Uit allerhande testen kwam voor het eerst verpleegkunde als mogelijkheid naar voren. Dat leek me wel wat. Ik schreef me in bij een hbo-opleiding. Na drie maanden ben ik weer gestopt. Het verschil met het mbo was groot. Daarbij was het midden in de coronatijd, ik zag niemand, we konden niet naar school en zaten alleen maar achter de computer. 'Als dit hbo is, dan wil ik dat geen vier jaar doen', dacht ik.

Maar de twijfel over verpleegkunde bleef. Op Facebook zag ik een vacature voor servicemedewerker in het Noordwest Ziekenhuis. Ik besloot te reageren om zo van binnenuit te kunnen ervaren of de ziekenhuiswereld iets voor mij was. De sfeer was fantastisch, en iedereen nam me mee. Ik vulde linnengoed aan en maakte bedden op. Al gauw mocht ik verpleegkundigen met patiënten op de afdeling helpen. Ik groeide door naar voedingsassistent. Na dat tussenjaar ben ik de mbo-opleiding verpleegkunde gaan doen. Ik kreeg vrijstelling voor Nederlands, Engels en rekenen. Een groot verschil met Sport & Bewegen was dat ik het mezelf nu ook echt zag doen.

Ik ben totaal niet rouwig over hoe mijn schoolloopbaan gelopen is, integendeel. Op mijn 17^e was ik te jong om alles wat je in een ziekenhuis meemaakt aan te kunnen. Nu heb ik wat meer levenservaring en kan ik dat meenemen in het werken met patiënten. Ik ben al aangenomen in het ziekenhuis. Over een paar maanden ben ik klaar en ga ik werken op de afdeling Neurologie.

Groetjes van Jules

Hoi Jules, Koenraadt hier!

Wat ontzettend leuk om weer wat van je te horen, en nog leuker dat je zo positief terugkijkt op het PCC en vooral op de NaSk 1-lessen. Ik doe ook maar mijn best om zoveel mogelijk leerlingen in beweging te krijgen, maar dat is dus aardig gelukt als ik het zo hoor!

Er is hier op Fabritius weinig veranderd in de afgelopen jaren. Ik frituur iets minder en probeer wat gezonder te leven, maar de manier van lesgeven en de sfeer in het lokaal zijn nog steeds hetzelfde, haha.

Ik wens je heel veel succes in de toekomst. Mooi om te lezen dat je vooral je hart volgt, dan kom je uiteindelijk vanzelf op de juiste plek terecht. Je mag altijd nog een keer langskomen als je wilt. Lokaal 010, maar dat weet je vast nog wel! Ik zet het pannetje wel aan...

En nog iets anders: toen ik na de havo moest nadenken over mijn vervolgopleiding, heb ik verpleegkunde ook nog overwogen. Misschien zie ik jou ooit ook nog voor de klas staan?! Onze beroepen hebben veel raakvlakken!

Groetjes,

Meneer Koenraadt
(die heel trots is op zijn oud-leerling)

Een trampolinesprong naar het mbo

Joost Kranenburg

Informatie
www.overdestreep-noordholland.nl

Hoe kies je straks een mbo-vervolgopleiding die echt bij je past? Dat is een belangrijke vraag voor vmbo-leerlingen uit klas 3 en 4. Mbo-instelling het Taland College heeft, samen met vo-scholen, een waaier aan instrumenten ontwikkeld om leerlingen te helpen bij die keuze. “We willen leerlingen het hele spectrum aan opties meegeven,” zegt programmamanager Doorstroom Joost Kranenburg.

Om een idee te geven van hoeveel keuze er is, eerst even wat cijfers: het Taland College heeft zeven vestigingen in de regio Noord-Holland en biedt 170 mbo-opleidingen aan. Voor Joost Kranenburg, programmamanager Doorstroom, is nóg een cijfer relevant: ‘zijn’ mbo-studenten komen van 72 vmbo-scholen in de regio.

Het liefst zou hij voor alle doorstroommogelijkheden een onderwijskundig programma op maat van de leerling maken, maar dat is niet haalbaar. Daarom zet hij als programmamanager Doorstroom vooral in op de instrumenten die het Taland College ontwikkelde in het kader van LOB (Loopbaanoriëntatie en -begeleiding). “Juist omdat LOB gericht is op algemene competities, biedt dat mogelijkheden.”

LOB-tools

Het begint met de laagdrempelige online tool ‘Over de streep’, speciaal ontwikkeld voor vo-scholen, waarmee leerlingen kunnen onderzoeken welke studierichting bij ze past. Ook bezoeken Taland-docenten informatiebijeenkomsten op vo-scholen om voorlichting te geven over verschillende studierichtingen. Ze leggen uit wat het mbo precies is en gaan vooral ook met leerlingen in gesprek: ‘Wat voor persoon ben jij?’ ‘Wat past bij jou en hoe zie je je toekomst voor je?’ ‘Wil je snel gaan werken, of liever langer doorstuderen?’

Er is vanuit vo-scholen veel vraag naar de Carrousel: leerlingen uit klas 2, 3 of 4 komen dan naar een vestiging van het Taland College en bezoeken vijf verschillende opleidingen in een bepaalde beroepsrichting, of juist in verschillende richtingen. Joost: “Ook daar zit een duidelijke LOB-component aan vast. Het gaat

om de inhoud van de studie, en daarnaast om algemenere vragen als ‘Hoe is het eigenlijk om in de horeca te werken?’” Nog wat later in het keuzeprocess kunnen leerlingen op individuele basis meelopen met een student in een studierichting waar ze meer van willen weten. Zo ervaren ze de lessen en de vibe, en kunnen ze ontdekken of ze zich bij die studierichting thuisvoelen.

We willen heel graag dat studenten in de regio studeren en er na hun studie ook blijven werken.

Regionale opdracht

Samenwerking met vo-scholen op het gebied van LOB moet ertoe leiden dat leerlingen beter zijn voorbereid op de keuze voor een vervolgstudie, met als uiteindelijke doel: minder uitval. Dat onderwerp staat hoog op de agenda, om verschillende redenen. De zeven vestigingen van het Taland College (in 2024 ontstaan uit een fusie tussen Horizon College en Regio College) bevinden zich in een demografische krimpregio. Er is dan ook een regionale opdracht om talent in de regio te houden – ‘Taland’ is niet voor niets een samentrekking van ‘talent’ en ‘Noord-Holland’. “We willen heel graag dat studenten in de regio studeren en na hun studie ook in de regio gaan werken.” Maar uiteindelijk gaat het vooral om de student.

“Een mbo-student die uitvalt, heeft geen startkwalificatie, dat is anders dan op het hbo of wo. We voelen met de andere mbo-scholen in de regio op dit punt een gedeelde verantwoordelijkheid: het doel is dat leerlingen op de voorhen juiste plek terechtkomen én dat ze hun studie kunnen afmaken.”

Praktisch-slim

Eigenlijk begint de voorbereiding op de keuze voor een vervolgopleiding al in het primair onderwijs, merkt Joost op, liefst al vóór de eindtoetsen in beeld komen. “Het is belangrijk dat leerlingen in groep 7 en 8 alvast kunnen nadenken over een schoolroute via vmbo en mbo, als volwaardig alternatief binnen de waaier aan mogelijkheden. Een route die misschien iets langer duurt dan de havo, maar waarin je wel veel meer praktijk krijgt.” Juist die praktijk geeft vmbo-leerlingen een voorsprong, is zijn ervaring. Zelf volgde hij na het vmbo een route via mbo en hbo naar een masteropleiding. Onderweg ondervond hij hoeveel toegevoegde waarde praktijkervaring heeft. “Je hebt boeken-slim en praktisch-slim. Als je na het vmbo een mbo-vervolgopleiding kiest, heb je al veel praktische beroepservaring, waardoor je in kennis en vaardigheden snel verder komt.”

Tijd voor een nieuwe metafoor, vindt hij.

“Bij de overstap naar een vervolgopleiding gaat het vaak over de ‘drempel’, maar die overstap zou juist een trampoline moeten zijn.

Want dankzij je praktijkervaring kun je echt een mooie sprong maken. Eerst naar het mbo en, afhankelijk van wat je wilt en wat bij je past, via een volgende trampoline naar het hbo of naar de arbeidsmarkt.”

Sjoerd Timmerman

In de praktijk ervaren leerlingen de waarde van leren

08

Samenwerking met mbo-scholen en met het bedrijfsleven is essentieel om vmbo-leerlingen uitdagende en contextrijke praktijkervaringen te kunnen bieden, zegt Sjoerd Timmerman, locatiedirecteur van ISW Westland Vak- en Praktijkcollege in Naaldwijk. Dat heeft ook positieve effecten op het leergedrag. “Leerlingen die samen een kart bouwen, zijn niet meer te stoppen.”

Ooit surveilleerde Sjoerd Timmerman in een klas BWI-leerlingen, die voor Nederlands een tekst moesten lezen over een onderwerp waar ze helemaal niets mee hadden. Hij zag een paar leerlingen in de weerstand schieten. Dit gingen ze écht niet lezen! Het zette hem aan het denken. Lag hier niet een grote kans om het leren relevanter te maken voor deze leerlingen, zodat ze juist wél gemotiveerd zouden raken? Dat is dus waar hij met zijn team nu volop mee bezig is, op ISW Westland Vak- en Praktijkcollege. De school telt ongeveer 400 leerlingen en biedt de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg aan met de profielen BWI, PIE, Z&W en E&O. Onder het motto ‘Leren door dóen’ is het doel om de lesstof praktisch en inhoudelijk aan te laten sluiten bij de context van de profielen én bij de arbeidsmarkt in de regio Westland, die economisch drijft op de glastuinbouw en met name op mkb-bedrijven. “Sommige leerlingen komen al binnen als lasser, dát is wat ze later willen worden.”

TECH en LIFE

In klas 1 krijgen de leerlingen in totaal acht uur praktijklessen in hun praktijklokaal en in de Technotheek, twee uur voor elk van de vier profielen. In klas 2 worden die acht uur praktijklessen verdeeld over twee profielrichtingen. Vanaf het schooljaar 2027/2028 kiezen leerlingen daarbij voor de richting TECH (PIE en BWI) of LIFE (E&O en Z&W). In het derde leerjaar leggen leerlingen het cspe af binnen één profiel, en in het vierde jaar is er ruimte om via de keuzevakken te verdiepen of verbreden. Door de profielrichtingen in leerjaar 2 te combineren, ontstaan voordelen, legt Sjoerd uit. “Je kunt de leerling eerder vakbekwaam maken, bijvoorbeeld als het gaat om materialenleer en het lezen van technische tekeningen voor leerlingen die verder willen richting PIE/BWI, of taal en omgangskunde voor de richting Z&W/E&O. Dat zorgt voor meer uitdaging en diepgang in de praktische opdrachten.” Intussen sluiten ook de algemene vakken inhoudelijk steeds beter aan bij de profielen. Bij de les Engels werkten de PIE-leerlingen laatst in tweetallen:

de een had een technische bouwtekening voor zich en gaf in het Engels instructies aan de medeleerling, die achter een scherm zat en puur op basis van de gesproken instructies (‘Now you have to take a blue block with six points...’) het ontwerp moest bouwen in legoblokjes. Met dat soort uitdagende opdrachten is de les Engels voor leerlingen op dat moment een feestje.

Leerroutes

De richtingen TECH en LIFE vormen alvast een opstapje naar de geïntegreerde leerroutes die worden ontwikkeld in samenwerking met ROC Mondriaan. In vijf jaar tijd behalen leerlingen dan hun mbo2-diploma. Voor TECH gaat het om de richtingen Servicemedewerker gebouwen en Medewerker productietechniek. “De overstap naar een school in Den Haag of Rotterdam is voor leerlingen soms te groot”, zegt Sjoerd. “Omdat mbo-scholen in de omgeving geen technische mbo-opleidingen aanbieden, kiezen ze dan een niet-technische vervolgopleiding. Dat is een gemiste kans. Met de geïntegreerde leerroute kunnen zij straks op hun

‘eigen’ Vakcollege een mbo-opleiding kiezen in de richting waar hun interesse ligt. Bedrijven in de regio staan om ze te springen.”

Die bedrijven zorgen trouwens sowieso voor een verrijking van het onderwijsaanbod. Zo worden specialistische keuzedelen, zoals het werken met een lasrobot, binnen een bedrijf uitgevoerd. “Om leerlingen genoeg keuze te bieden, is samenwerking met mbo-scholen én het bedrijfsleven onmisbaar.”

Nieuwsgierig

De grootste winst is dat uitdagende praktische opdrachten een positief effect hebben op het leergedrag. Sjoerd ziet het tijdens de praktijklessen in de Technotheek: leerlingen zijn nieuwsgierig, stellen vragen en proberen van alles uit. PIE-leerlingen die in groepjes een kart bouwen, zijn niet meer te stoppen. En leerlingen die terugkomen van een lintstage vragen hun docent om delen van de stof nog eens uit te leggen – ze zien door die praktijkervaringen de meerwaarde van leren.

“Je hoort weleens dat leerlingen lastig tot leren te krijgen zijn,” merkt Sjoerd op. “Maar als je ze de juiste dingen laat doen, in de juiste context, met de juiste aandacht en ondersteuning? Dan willen veel vmbo-leerlingen juist heel graag leren.”

VAKMANSCHAP in ACTIE

Het is bepaald niet de eerste keer dat leerlingen van Beroepencollege De Swaef van SG Driestar-Wartburg in Rotterdam-Carnisse het podium beklimmen van Skills Talents, de teamvakwedstrijden voor vmbo-leerlingen. In eerdere jaren behaalden teams van verschillende profielen van de school al zilver en goud in de landelijke finale.

Met minder dan twee uur op de klok zijn E&O-leerlingen Lisa en Barbera geconcentreerd bezig met hun opdracht. In het decor van een ingerichte Kruidvat vult en checkt Lisa de schappen, om vervolgens een professioneel verkoopgesprek te voeren met een klant. Ondertussen werkt Barbera om de hoek achter de computer aan een opdracht voor de promotieafdeling. Een eindje verderop staan hun collega's van het profiel PIE en aan de andere kant van de hal zijn Thijs en Patrick bezig met een tuinontwerp en -aanleg. Dat laatste is wel écht bijzonder, want deze vierdejaars leerlingen van de kaderberoepsgerichte leerweg BWI nemen het tijdens de landelijke finale op tegen leerlingen van Groen, een profiel dat Beroepencollege De Swaef zelf niet in huis heeft.

Drietrapsraket

"Thijs en Patrick wilden heel graag meedoen", vertelt Skills-coördinator en docent E&O Jan Soet. "Uit de provinciale kwalificatieronde kwamen ze als beste team uit de bus! Hun BWI-docent heeft ze voorbereid op de finale van Skills Talents." "Veel van onze leerlingen hebben een sterk arbeids-ethos", licht docent E&O Ard Bakker toe. "De meeste leerlingen hebben naast school een bijbaan. Zo ook Thijs en Patrick, die flink wat praktische ervaring hebben opgedaan bij een hoveniersbedrijf." Jan Soet: "We hebben elk jaar ook aardig wat leerlingen die doorstromen naar een groene mbo-opleiding."

Omdat de school al zo'n twintig jaar meedoet aan Skills Talents, wordt elk profiel ingeschreven. De voorbereiding voor deelname aan Skills is een drietrapsraket, die start met een brede voorronde op school, waaraan leerlingen uit alle profielen deelnemen. "Tijdens die middag voeren leerlingen op hun eigen praktijkafdeling voor een jury opdrachten uit, die we van Skills hebben gekregen. Na afloop verzamelen leerlingen en ouders zich in de aula voor de bekendmaking van de uitslag: welk team uit welk profiel mag door naar de provinciale kwalificatie? We zorgen voor een frietkar. Leerlingen, ouders en docenten blijven samen eten en zo wordt het voor iedereen een feestelijke middag."

Onder de knie

Zodra de teams bekend zijn, starten de trainingen op school. "Die duren vier weken, voor zowel de provinciale als de landelijke finale", vertelt Ard Bakker. "Lisa en Barbera zijn vierdejaars leerlingen van de gemengde leerweg. Op onze school volgen gl-leerlingen E&O geen twee, maar drie profielmodules. Buiten de lesuren oefenen we met leerlingen en spijkeren we ze bij, bijvoorbeeld in de module Stock & Supplies die ze niet gehad hebben, zodat ze de basis onder de knie hebben. Het vergt veel van leerlingen, maar ze zijn zó fanatiek dat ze graag een paar extra uren terugkomen. We weten natuurlijk niet welke opdracht leerlingen tijdens de finale krijgen, maar Skills geeft ons wel de onderwerpen door, dit jaar is dat bijvoorbeeld voorraadbeheer."

Slimme taakverdeling

Onlangs is het examenprogramma van E&O praktischer geworden. Jan Soet: "De opdrachten van Skills zijn dat ook, en dat helpt de leerlingen die meedoen ook weer bij hun examen."

LEERLINGEN
VAN BEROEPENCOLLEGE
DE SWAEF BLINKEN UIT
OP SKILLS TALENTS

Opperste
concentratie
bij Barbera
en Lisa
(rechts)

Ard Bakker en
Jan Soet (rechts)
gaan met hun
leerlingen voor
de overwinning

De lat ligt
hoog voor
Thijs en
Patrick
(rechts)

Voorheen deden alleen vierdejaars mee aan Skills; dit jaar hebben we deelname ook voor derdejaars leerlingen opengesteld. Met succes: de tweede prijs in onze schoolronde was voor een derdejaarsteam."

Ard Bakker: "Voor de vorming van de teams raden we leerlingen aan om sterke teams te maken op basis van een goede combinatie van competenties. Zo is Barbera heel creatief en Lisa goed in klantencontact, waardoor ze de taken slim konden verdelen." Met resultaat, want na het goud van vorig jaar sleept het E&O-team van Beroepencollege De Swaef dit jaar zilver in de wacht. Trots en blij staan Lisa en Barbera op het podium. En ja, ook talenten Thijs en Patrick vallen in de prijzen. Chapeau!

Op het podium spreekt World Skills-directeur Erik van der Zwan alle vmbo'ers toe: "Als Skills Talents de etalage is van het vakmanschap, dan zit het wel snor met de toekomst van Nederland!"

Kijkje achter de voordeur

Voor veel technische bedrijven is het een flinke uitdaging om nieuwe mensen te vinden. Voor ons bedrijf was dat een reden om intensiever contact met scholen te zoeken. We werken inmiddels al met bbl+-studenten, en we willen ook vmbo-leerlingen ons bedrijf binnenhalen, bijvoorbeeld via stages. Want als leerlingen een kijkje kunnen nemen achter de voordeur van een bedrijf, krijgen ze ook een idee van wat de techniek hen allemaal kan bieden.

Mijn eigen verhaal begon op het vmbo van het Stedelijk College in Eindhoven, in de richting motorvoertuigentechniek. Daarna volgde ik een mbo4-opleiding autotechniek. Mijn passie voor techniek – vooral voor auto's – kreeg ik van huis uit mee. Mijn vader werkte bij een autodemontagebedrijf en daar deed ik vakantiewerk. Na mijn opleiding ging ik aan de slag als automonteur en leerde ik alle kanten van het vak en de autowereld kennen. Na dertien jaar wilde ik een loopbaanstap maken en kwam ik via een detacheringsbureau terecht bij Petrogas, de voorloper van het bedrijf waar ik nu werk (BlueAlp). Daar begon ik als assemblagemonteur. De technische basis had ik al, en in het bedrijf kon ik allerlei cursussen volgen. Zo groeide ik verder.

BlueAlp is vijf jaar geleden opgericht om de recycling van plastic te versnellen. Wij bouwen fabrieken die plastic recyclen op een manier die nog nooit eerder op deze schaal is toegepast. Van plastic afval dat normaal moeilijk recyclebaar is, bijvoorbeeld uit verpakkingsmateriaal, maken we pyrolyseolie. Met deze olie kan weer nieuw plastic worden gemaakt. Dat is belangrijk en relevant, want vanaf 2030 moet 60 procent van de verpakkingsmaterialen in Europa uit gerecycled plastic bestaan. Hoewel we kleiner zijn dan grote technologiebedrijven, werken we wel wereldwijd. En we blijven groeien, met fabrieken binnen en buiten Nederland.

Zelf werk ik nu als supervisor en meewerkend voorman. Ik ben allround en het kan zomaar gebeuren dat ik hoor dat ik over twee dagen nodig ben in onze fabriek in Oostende (België). Geen dag is hetzelfde. Op onze lasafdeling werken vakmensen die ooit op het vmbo zijn begonnen en nu op Champions League-niveau lassen.

Bedrijven kunnen bij uitstek een rol spelen om bij vmbo'ers een zaadje te planten: dit kan ook j  uw toekomst zijn. Daarom is het zo belangrijk dat scholen en bedrijven contact met elkaar hebben. Toen ik een keer een presentatie gaf tijdens een beroepenavond op mijn oude school, stroomden de stage-aanvragen en verzoeken voor rondleidingen binnen.

Met een enthousiast verhaal wek je als bedrijf de belangstelling van jongeren. Hou daarbij in gedachten dat generaties veranderen. Jongeren van nu denken anders dan wij vroeger. Daarbij: deze generatie wil de wereld beter maken. Werken aan duurzame technologieën is een populaire en bewuste keuze. Jongeren hebben echt een *drive* om door te leren en ze willen d   r, dat zie ik ook aan mijn dochter van 16.

Vmbo-leerlingen moeten zich vaak extra bewijzen. Ze werken hard, maar hebben vaak geen duidelijk beeld van wat ze kunnen bereiken na hun opleiding. Juist daar kunnen wij als bedrijf het verschil maken. Bied stages aan en geef jongeren een doorkijkje naar wat er voor hen allemaal mogelijk is. Geef ze de kans om zich verder te ontwikkelen, en al doende vakkennis op te doen en zelfvertrouwen te ontwikkelen.

Mijn boodschap aan vmbo-leerlingen? Die is eenvoudig: geloof in jezelf en wees nieuwsgierig en leergierig. In de techniek liggen zoveel mooie kansen – veel meer dan je denkt!

Pierre de Wilde
Supervisor en meewerkend voorman BlueAlp

10

Afkortingen profielen

- E&O** Economie en Ondernemen
- HBR** Horeca, Bakkerij en Recreatie
- Z&W** Zorg en Welzijn
- Groen** Groen
- D&P** Dienstverlening en Producten
- BWI** Bouwen, Wonen en Interieur
- PIE** Produceren, Installeren en Energie
- M&T** Mobiliteit en Transport
- MVI** Media, Vormgeving en ICT
- MaT** Maritiem en Techniek

Elke les een feestje!

Paardenliefhebber Kelly had meteen belangstelling voor het nieuwe keuzevak

Het nieuwe beroepsgerichte keuzevak Paard en Welzijn (profiel Groen) richt zich op het natuurlijk gedrag van paarden en op de interactie tussen paard en mens. Leerlingen leren onder meer de gezondheid van een paard beoordelen, adviezen geven om het welzijn van een paard te verbeteren en een trainingsplan maken. Docenten en leerlingen zijn enthousiast.

Zoveel leerlingen die gek zijn met paarden, zoveel mogelijkheden om leerdoelen vorm te geven en om aan te sluiten bij bestaande mbo-opleidingen, en toch was er nog geen vmbo-keuzevak gericht op paarden. Dat was de aanleiding voor Sarina van der Molen, docent dierhouderij op Vonk Castricum (en eigenaar van vier paarden) om een nieuw keuzevak Paard en Welzijn te gaan ontwikkelen. "Ik wist zeker dat er belangstelling voor zou zijn", zegt ze.

Een uitdaging daarbij was: hoe zorg je dat zo'n nieuw keuzevak zich genoeg onderscheidt van bestaande keuzevakken, zoals Het houden van dieren? De sleutel vond ze in de aansluiting bij recente wetenschappelijke inzichten over dierenwelzijn. Het 'Vijf Domeinen Model' is gericht op de subjectieve ervaring van het dier: hoe dragen voeding, de fysieke omgeving, gezondheid en interactie met mensen en soortgenoten bij aan het mentale welzijn? In samenspraak met SLO (het landelijk expertisecentrum voor het curriculum) vertaalde ze de theorie naar heldere taken en leerdoelen. "Het belangrijkste is dat leerlingen goed leren observeren en dat ze nadenken over wat een individueel paard nodig heeft."

Interactie

Na de goedkeuring van het ministerie van OCW kon Vonk Castricum het keuzevak vorig schooljaar voor het eerst aanbieden. "De leerlingen waren nog

enthousiaster dan ik had verwacht", zegt docent dierhouderij Hedwich de Groot, die de eerste 'run' verzorgde. "We hadden elf leerlingen en ze waren allemaal even gedreven en gemotiveerd. De allereerste les was vooral theoretisch, maar aan het eind kwam al een leerling naar me toe om te zeggen dat ze nog nooit zo'n leuke les had gehad." Omdat Vonk Castricum zelf geen paarden heeft, vonden de meeste lessen plaats op twee bedrijven in de buurt: Manege Groot en Paddock Paradise Aan Zee, een 'leef tuin' die zo is ingericht (met onder meer een vijver, heuvels en verschillende voederpunten) dat paarden zoveel mogelijk hun natuurlijke gedrag kunnen vertonen. Hoewel de theorie over bijvoorbeeld huisvesting, voeding en gedrag in dit vak zeker belangrijk is, leverde de interactie met de paarden de meeste leermomenten op, zag Hedwich. Als het gaat om lichaamshouding of stemgebruik bijvoorbeeld: waar het ene paard goed op reageert, werkt bij een ander paard juist niet. "Wat het extra interessant maakt, is dat je ook een link kunt leggen naar hoe je je zelf op dat moment voelt." Het waren dynamische lessen, omdat Hedwich (die net als Sarina veel ervaring heeft met het trainen van paarden) continu kon reageren op wat zich op dat moment voordeed. "Ik vond het mooi om te zien dat na een tijdje de leerlingen ook elkaar gingen coachen en feedback begonnen te geven", zegt ze.

"Voor mij als docent was elke les een feestje."

Succesmomenten

En wat vonden de leerlingen? Toen Sarina en Hedwich vorig jaar vroegen wie er belangstelling had voor het nieuwe keuzevak Paard en Welzijn, stak Kelly uit (inmiddels) klas 4 meteen haar hand op. "Ik had al ervaring met paarden, maar ik heb tijdens dit keuzevak veel nieuwe dingen geleerd", vertelt ze. "Bijvoorbeeld waaraan je kunt herkennen of het paard gezond is, hoe je een paard kunt begeleiden als het iets eng vindt en hoe je een trainingsschema opstelt. Je leert bijvoorbeeld ook berekenen hoeveel voer een paard nodig heeft, want een sportpaard heeft meer voer nodig dan een recreatiepaard. Het leukste is dat je bij dit keuzevak je passie

kunt delen. Je kunt met elkaar discussiëren over hoe je een paard het beste kunt benaderen, en je leert ook veel van elkaar. Ik vond het aan het eind echt jammer dat het was afgelopen."

Gelukkig krijgt het keuzevak zelf in elk geval een vervolg. Een aantal andere Groen-scholen wil het ook gaan aanbieden, en op Vonk Castricum heeft een nieuwe lichter leerling zich al aangemeld. Tot nu toe zijn het vooral meiden die al ervaring hebben met paarden, maar het kan zeker ook voor andere leerlingen waardevol zijn, denken Sarina en Hedwich. Want het leren van en met paarden levert succesmomenten op, en die succesmomenten zorgen voor persoonlijke groei. "Leerlingen krijgen zelfvertrouwen en ze worden er voortvarend van."

Sarina van der Molen en Hedwich de Groot (rechts)

Sander Hädicke
en leerlingen

Een glow up voor het keuzevak Ondernemen

Hoe maak je het keuzevak Ondernemen interessant, eigentijds en vooral praktisch voor leerlingen van andere profielen dan Economie en Ondernemen? Op vmbo-school De Rooi Pannen in Tilburg gebruikt docent Sander Hädicke gamification. Want een spelvorm wérkt, ziet hij in de les.

De leerlingen hebben het druk, tijdens de lessen van het keuzevak Ondernemen op De Rooi Pannen in Tilburg. Ze runnen allemaal een eigen winkel, die qua thema aansluit bij hun profiel, bijvoorbeeld een patisserie- of sushizaak (HBR), een kledingwinkel (D&P) of een elektronicazaak (MVI). Ze regelen de inkoop, bepalen verkoopprijzen, nemen personeel aan, starten een marketingcampagne – eigenlijk álles wat een ondernemer doet. Alleen is dit een online spel, met 26 rondes, en na elke ronde een tussenstand, op basis van gescoorde punten voor marktaandeel en winst.

Economiedocent Sander Hädicke kan al uittekenen wat er gebeurt als hij die tussenstand in de les bekend maakt: de jongens in de klas gaan elkaar uitdagen. 'Hoe kán dat! Hóe heb jij zoveel punten?' 'Dat is voor mij als docent heel fijn', zegt hij. 'Ik fungeer in dit spel namelijk als de Kamer van Koophandel die de ondernemers advies geeft. Dus ik kan dan uitleggen: 'Als ik kijk naar je liquiditeitsbegroting, geef je veel geld uit, daardoor hou je weinig over om weer te investeren'. Zo'n fout maken leerlingen misschien nog twee, drie of vier keer. Maar uiteindelijk begrijpen ze: hoe hoger de kosten zijn, hoe minder winst je maakt.'

Pittige syllabus

Toen Sander Hädicke een paar jaar terug de lessen voor het keuzevak Ondernemen ging ontwerpen, was voor hem de belangrijkste vraag: 'Hoe behandel ik de theorie van het keuzevak zonder dat het slaapverwekkend wordt voor de leerlingen?' 'De syllabus van dit keuzevak volgt een-op-een de stappen die je moet zetten om een succesvol bedrijf op te starten', vertelt hij. 'Het begint breed: leerlingen onderzoeken hun drijfveren en hun

kwaliteiten, en leren hoe ze zich moeten inschrijven bij de Kamer van Koophandel. Vervolgens maken ze een ondernemingsplan, een marketingplan én een financieel plan. Ik vraag dan in feite van leerlingen dat ze een exploitatiebegroting maken. De woorden op zichzelf zijn al moeilijk!' Het laatste deel van de syllabus is de uitvoering, die de inhoud van de hele syllabus dekt. Zou dat niet een ingang zijn om de theorie om te zetten naar een meer praktijkgerichte benadering? Via zijn broer (ook docent) kwam hij op het spoor van gamification, waarbij je een spelelement gebruikt om lesstof levendig te maken. Na onderzoek koos hij voor een 'serious game', Plaza Challenge. Daarmee kun je als docent onder meer bepalen wat voor winkels de leerlingen kunnen openen, en zo aansluiten bij de verschillende profielen. Ook is het mogelijk de online omgeving aan te passen, zodat de leerlingen van De Rooi Pannen hun winkels kunnen openen op bekende Tilburgse locaties. De Emmapassage, bijvoorbeeld. Dat maakt het allemaal nóg echter – de slogan van de school is niet voor niets 'Zo echt kan leren zijn.'

Fanatiek

Inmiddels geeft Sander het keuzevak Ondernemen voor het derde jaar en kan hij de dynamiek deels al voorspellen. Aan het begin willen leerlingen vooral veel geld verdienen, gaandeweg wordt juist goed ondernemen de uitdaging. Er zijn altijd jongens die met veel bravoure beginnen en vervolgens failliet gaan, en meiden die het veel beter doen dan verwacht. Vooral opvallend: zodra het spel van start gaat, vallen de verschillen tussen leerlingen weg. Bij de keuzevakken op De Rooi Pannen

zitten basis-, kader- en mavo-leerlingen uit klas 3 en 4 en van verschillende profielen door elkaar in de klas, maar als docent kan hij je als het spel van start is gegaan niet vertellen wie welke richting volgt. De laatste twee jaar kwam een basisleerling als eindwinnaar uit de bus. Waar Sander vooral blij van wordt? Dat is als leerlingen bij hem komen met een duidelijke ondernemersstrategie: 'Als ik personeel aanneem, verwacht ik dat ik meer verkoop en dat dus mijn omzet omhooggaat.' 'Met zo'n 'als-dan-dus-redenering' laten ze een hoger cognitief niveau zien dan ze eigenlijk hoeven te halen.' 'Meneer, mijn winkel heeft echt een glow up gehad', zei een leerling laatst vol trots, om aan te geven dat haar onderneming ineens echt goed liep. Daar ligt wat Sander betreft de kracht van gamification: 'De leerlingen zijn echt fanatiek in de les en intrinsiek gemotiveerd. Ik zie de leercurven gigantische sprongen maken.'

GAMIFICATION MAAKT KEUZEVAK O

YES! IK HEB
VÉT VEEL WINST
GEMAAKT!

HOE HEB
JIJ ZÓVEEL
PUNTEN!?

MIJN WINKEL
HEEFT EEN
GLOW UP
GEHAD.

MAIL AAN MIJN OUDE VMBO- SCHOOL

Van: Onur Demirkol
Verzonden: maandag 04 mei 2026 15:15
Aan: MevrouwBoehlé_ coördinatorT.O.P.@Zuid-West College.nl

Beste mevrouw Boehlé,

U bent coördinator van het programma Talent voor Orde en Preventie (T.O.P.) en vanaf leerjaar 1 had ik les van u. Als docent bent u vriendelijk en u geeft iedereen een kans. Ik doe dit jaar eindexamen vmbo. Binnenkort heb ik een intakegesprek met ROC Mondriaan. Ik wil volgend jaar namelijk graag de mbo2-opleiding Beveiliging gaan doen, een bol-opleiding waarbij je vijf dagen naar school gaat. Ik hoop en denk dat ik wel een streepje voor heb met de T.O.P.-certificaten die ik hier op het Zuid-West College in Den Haag gehaald heb! Die hangen thuis aan de muur.

Ik ben nu 16 jaar en zit in het vierde leerjaar van de kaderberoepsgerichte leerweg. Het Zuid-West College is een prettige school en ik heb hier genoeg vrienden. Engels, biologie en burgerschap zijn mijn favoriete vakken. Mijn oudere broer zat hier ook al, dat was voor mij een belangrijke reden om voor deze school te kiezen. Met hem heb ik aan het eind van de onderbouw overlegd over mijn profielkeuze. Hij heeft ook Sport, Dienstverlening en Veiligheid gedaan binnen het profiel Dienstverlening en Producten. Mijn broer werkt nu als beveiligers op de Eurostar, hij werkt samen met de douane en de Koninklijke Marechaussee. Hij heeft al een paar jaar werkervaring en wil in de gewapende beveiliging gaan werken. Na het diploma is hij de mbo2-opleiding Beveiliging gaan doen, precies de opleiding die ik ook wil gaan volgen.

Vanaf leerjaar 1 heb ik op school bij u het T.O.P.-programma gevolgd. Dat staat dus voor Talent voor Orde en Preventie en is uniek in Nederland. Ik hoor tot de eerste lichting van het T.O.P.-programma. Ik hoorde ervan tijdens een mentorgesprek. De mentor vertelde dat het ging over geüniformeerde beroepen, zoals politieagent, handhaver, beveiligers, douane-medewerker of marechaussee. Dat leek me leuk, nuttig en interessant.

Het programma doe je extra, naast je andere vakken, in plaats van bijlessen of keuzeuren. Het gaat om vier uur per week, in een groep leerlingen van leerjaar 1 tot 4 samen. De lessen zijn heel afwisselend. Regelmatig krijgen we gastlessen op school, van een hele reeks mensen met uniformberoepen, zoals politieagenten, beveiligers en medewerkers van de DJI (de Dienst Justitiële Inrichtingen) of defensie. We zijn ook op bezoek geweest bij politie-bureaus en brandweerkazernes, zoals die vlakbij het strand van Scheveningen.

In de theorie- en praktijklessen werken we niet uit een boek, maar krijgen we opdrachten over steeds nieuwe onderwerpen, zoals veiligheid, discipline of samenwerking. Dat vind ik een fijne en creatieve manier van leren: de ene week klassikaal en de andere week buiten de school. In de jaren dat ik T.O.P. volg heb ik veel geleerd, bijvoorbeeld over wet- en regelgeving, over procedures bij de politie en over brandveiligheid. De brandweer had heel goede tips, waar je ook thuis wat aan hebt.

Mij trekt het werk als beveiligers, wat mijn broer doet, het meest. Als beveiligers moet je goed zijn in discipline, je moet je serieus en volwassen gedragen en goed zijn met mensen. Je hebt ook een Verklaring Omtrent het Gedrag nodig. Een baan als politieman of bij de brandweer is vast ook leuk of interessant – politieagenten zeggen zelf dat ze de mooiste baan van Nederland hebben. Maar ik heb me nu voorgenomen om eerst het diploma van de opleiding Beveiliging te halen en twee jaar werkervaring op te doen, om uit te proberen hoe het bevalt. Ik ben nog jong, dus ik kan nog alle kanten op.

Groetjes van
Onur

ONDERNEMEN INTERESSANT...

ZIE JE? MET DIE ONLINE TOOL
WORDT ONDERNEMEN KINDERSPEL.

Beste Onur,

Wat leuk om een bericht van je te krijgen. Dat je broer in mijn les zat vond ik al geweldig, want hij was zo gemotiveerd... Nu heb ik nóg zo'n kanjer in de klas die zelfs alle jaren Talent, Orde & Preventie heeft gevolgd!

Door jouw beroepshouding en motivatie is het heel fijn om les te geven aan jou. Je stelt veel vragen, je bent geïnteresseerd en weet al heel veel, waardoor we ook de diepte in kunnen. Je bent serieus en doet echt overal aan mee, hoe groot de uitdaging soms ook is.

Jij bent echt een voorbeeld voor veel leerlingen. Jij laat zien dat op het vmbo al aan de slag kunnen met je passie leidt tot meer plezier en motivatie bij álle lessen. Je hebt een doel en dat draagt bij aan jouw schoolloopbaan.

Ik nodig je graag uit om in de toekomst langs te komen om je mbo-sector bij ons te vertegenwoordigen. Ik wens je heel veel succes als beveiligers!

Groetjes,
Mevrouw Boehlé

Henk Winkelman

Kennis delen

MET HET OOG OP

bredere oriëntatie

Hoe kun je als vmbo-school zorgen voor een goede oriëntatie op techniek en technologie, terwijl je zelf geen technische profielen aanbiedt? STO-regio Gorinchem en Altena organiseerde een kennisdelingssessie voor docenten, decanen en schoolleiders uit de regio.

14

In de huidige fase van het programma Sterk Techniek-onderwijs is het streven dat elke vmbo-leerling, ongeacht profiel, leerjaar of leerweg, in aanraking komt met techniek en technologie. Maar hoe organiser je dat als je zelf geen technisch aanbod in huis hebt? Het ligt voor de hand om het antwoord te zoeken bij LOB-activiteiten. Op verzoek van directeurs van elf zogenaamde 'techniekverwante' scholen organiseerde projectleider Henk Winkelman een kennisdelingssessie om interessante mogelijkheden te verkennen.

Techniek binnen LOB

De doelen van het programma Sterk Techniekonderwijs (STO) kennen veel overlap met de landelijke plannen voor het beroepsgerichte vmbo. "Sterkere integratie van praktijkleren, verbeterde doorstroom naar het mbo en meer samenwerking met het bedrijfsleven passen één op één bij de activiteiten van onze STO-regio", merkt Henk op. "Daarmee groeit ook het belang van loopbaanoriëntatie en -begeleiding, LOB." Lenie van Lieverloo, programma-leider van de STO-regio, ziet veel kansen voor de techniekverwante scholen om leerlingen te interesseren voor techniek en technologie, zeker met het oog op doorstroom naar banen op mbo4-niveau. "Het bedrijfsleven in onze regio staat om hen te springen!"

Voor techniekverwante scholen is het zaak manieren te vinden om techniek en technologie een vaste plek te geven in hun LOB-programma. Keynote spreker Nick Tulling uit STO-regio Noordoost-Brabant benadrukt het belang van ontdekken wie je bent, wat je wil en kan en wat er bij je past. "Veel leerlingen en studenten kiezen gewoon wat hun vrienden doen. Ze lopen liever stage bij de buurman of een familielid dan bewust te zoeken naar stageplekken waar ze hun eigen talenten en interesse kunnen ontdekken."

Haakjes voor gesprek

Om jongeren daarover met elkaar in gesprek te laten gaan, ontwikkelde Nick Tulling samen met Evelien van Loon van Brokko Games een spel met gesprekskaarten. Het spel richt zich op keuzemomenten in de vo-schoolloopbaan (zoals de profielkeuze en de keuze voor een vervolgopleiding) en het ontdekken van talenten, competenties en drijfveren, los van of een school zelf techniek aanbiedt. De vragen op de kaartjes bieden mooie haakjes voor (feedback)gesprekken tussen leerlingen, die zo gaandeweg kunnen ontdekken of techniek wellicht iets voor ze is.

Leerlingen moeten op stage hun eigen talenten en interesses kunnen ontdekken.

Een goede vervolgokeuze maken is een eerste stap. Daarna volgt de overstap naar het (technisch) mbo. "Bij studenten die stoppen in het eerste jaar van de mbo-opleiding is er vaak iets misgegaan in de *onboarding*", meent Nick Tulling. "Ook van technische bedrijven vraagt het een andere aanpak om nieuwe generaties te binden. Niet 'Waarom wil je bij ons werken en wat zijn jouw goede en slechte eigenschappen?', maar 'Dit is wat wij als bedrijf doen en dit is wat we willen doen, zodat jij je verder kunt ontwikkelen.'"

Verrassingsberoep

Een praktijkvoorbeeld uit de eigen regio van hoe leerlingen zich kunnen oriënteren op een (technische) vervolgopleiding komt van het Calvijn College,

met de gemengde en theoretische leerweg, (techniek) havo en atheneum. De school ontwikkelde een eigen variant van het beroepenfestival On Stage: oud-leerlingen verzorgen oriëntaties op zo'n twintig beroepen, waaronder beroepen in de techniek. In drie rondes tafelgesprekken van een kwartier presenteren ze in beroepskleding hun beroep en beantwoorden ze vragen van leerlingen. Leerlingen kiezen vooraf twee beroepen en krijgen één 'verrassingsberoep', en noteren de informatie over het beroep en de voorbereidende opleiding in een paspoort. Tip van een collega-school: 'Organiseer het 's avonds met ouders erbij. Dat levert extra dynamiek op én een positief beeld van de school!' Het Willem van Oranje College, eveneens een brede scholengemeenschap maar mét techniek, licht hun doorlopende LOB-lijn van leerjaar 1 naar 4 toe, met onder meer praktische profieloriëntatie-lessen in de onderbouw, bedrijfsbezoeken, stages, infomarkten en bezoeken aan het mbo. Bijzonder: in leerjaar 1 en 2 volgen alle leerlingen van de school samen vier weken techniek.

Passend maken

Aan verschillende praattafels wordt duidelijk dat de techniekverwante scholen verschillen in hun mogelijkheden en focus op techniek. Desondanks ervaren de aanwezigen de ontmoeting met elkaar als bijzonder waardevol. "Je kunt direct vragen stellen als een aanpak je aanspreekt, zodat je die passend kunt maken voor je eigen situatie", zegt een deelnemer. "Je krijgt bovendien praktische tips, bijvoorbeeld over mogelijke subsidies of over het koppelen van activiteiten aan een projectweek." De deelnemers keren tevreden huiswaarts, net als Henk Winkelman, die al vooruitblijkt naar de volgende editie van de kennisdelingssessie: "Dan verwelkomen we graag ook deelnemers vanuit het mbo en het bedrijfsleven."

Talentroutes in de maak

Hoe maak je het vmbo-onderwijs flexibeler, actueler én beter organiseerbaar? Op 't Markland College in Oudembosch zoeken ze het antwoord in nieuwe talentroutes. De school doet als een van de eerste scholen in Nederland mee aan twee landelijke experimenten, die het beroepsgerichte programma anders inrichten. Teamleiders Ria Sweere en Tristan van der Wal vertellen hoe ze dat aanpakken.

't Markland College, een brede scholengemeenschap met ruim 250 vmbo-leerlingen in de bovenbouw, doet met alle vier haar profielen mee aan de experimenten PIE/BWI en Z&W/HBR. Ria Sweere, teamleider kader- en basisberoepsgerichte leerweg en docent Z&W, en Tristan van der Wal, examensecretaris en teamleider Organisatie, planning en kwaliteit, waren afgelopen jaar druk bezig met de voorbereidingen voor de start in leerjaar 3. "Formeel zijn er kleine verschillen tussen de experimenten," zegt Tristan, "maar zoals wij het op onze school inrichten en uitvoeren, is het één geheel."

Wat trok jullie zo aan in het nieuwe experiment?

Tristan: "Een deel van onze leerlingen waaierd in het mbo uit naar andere opleidingen dan het profiel dat ze hier volgden. We zien in de experimenten een kans om de aansluiting te verbeteren, leerlingen breder kennis te laten maken met profielen en ze meer eigen keuze te geven. Voorheen waren onze profielen vrij smal, met vier keuzevakken binnen het gekozen profiel. Nu ontstaat er ook ruimte om daarbuiten te kijken. Daarnaast proberen we de stage meer te verbinden met keuzevakken en LOB."

Ria: "Voor ons was het belangrijk om met al onze profielen tegelijk te starten met de experimenten. Zo kunnen we samen bouwen, leren we van en met elkaar, en ontstaat er één duidelijk verhaal, ook voor leerlingen en ouders. Bovendien kun je roostertechnische zaken, de bezetting van de praktijklokalen en de examinering dan in één keer goed organiseren."

Hoe reageerden de docenten?

Ria: "Docenten hebben echt een switch gemaakt. We gingen het gesprek aan: 'Waarom doen we dit en wat levert het op voor leerlingen en voor docenten?' Natuurlijk waren er veel vragen: 'Welke nieuwe keuzevakken gaan we aanbieden en welke zijn aantrekkelijk voor jongens en meisjes?' 'Hoe organiseren we de toetsing?' Met begeleiding van een onderwijsadviesbureau hebben we kleine stapjes gezet en gewerkt aan een sterk 'wij-gevoel'."

Hoe ziet jullie beroepsgerichte programma nieuwe stijl eruit?

Ria: "In beide talentroutes volgen leerlingen een basispakket van twee modules uit beide profielen, voor een brede kennismaking. In de talentroute Z&W/HBR zijn dat 'Keuken' en 'Mens en zorg'. Daarna kiezen ze uit een aantal

tracks: pakketjes van steeds twee keuzevakken, met als thema bijvoorbeeld 'Leefstijl', 'Beauty and care' of 'Events'. In het LOB-programma in leerjaar 2 krijgen leerlingen uitvoerig voorlichting over de inhoud van de pakketjes."

Tristan: "Op dit moment ligt onze focus op leerjaar 3. De tweedejaarsleerlingen hebben hun keuze voor volgend jaar gemaakt. We volgen hoe leerlingen kiezen en hoe we het beste kunnen roosteren, zodat het voor de school betaalbaar en overzichtelijk wordt. We zien dat leerlingen nu breder kiezen dan voorheen. In leerjaar 4, na een tweede ronde voorlichting, mogen leerlingen nog twee pakketjes van twee vakken kiezen, nu ook buiten hun route. We gaan modulair afsluiten. Dat alles vraagt wel extra voorbereidingstijd."

Wat hopen jullie dat de experimenten opleveren?

Ria: "Leerlingen zelf aan zet, meer keuzemogelijkheden, minder vastzitten in een profiel, meer motivatie en bewustwording."

Tristan: "En als school kun je het nu zo organiseren dat leerlingen daadwerkelijk meer te kiezen hebben. Contacten die we vanuit STO al hadden, zijn geïntensiveerd. Bedrijven denken mee over ons keuzevakkenaanbod en bieden ruimtes aan. Dat is handig, want we groeien. Het mbo zit helaas wat verder weg, maar we blijven zoeken naar manieren om een betere aansluiting te realiseren."

Een hartenkreet van de teamleiders: "Meer aandacht voor professionalisering in experimenten als deze, want er wordt veel gevraagd van vmbo-docenten."

Ria Sweere

Tristan van der Wal

Om meer flexibiliteit in het curriculum te brengen heeft het ministerie van OCW experimenten in het leven geroepen, met een combinatie van PIE/BWI en sinds kort ook Z&W/HBR en Z&W/E&O. In plaats van vier modules bieden scholen twee profielmodules aan, waarbij de nieuwe experimenten Z&W/HBR en Z&W/E&O één module uit beide profielen moeten aanbieden. Zo ontstaat ruimte voor zes keuzevakken; bij de nieuwe experimenten te kiezen uit minimaal twaalf keuzevakken (dit mogen ook profielvakken zijn). Door deze opzet vervalt vooralsnog het cspe. Het experiment PIE/BWI loopt formeel tot 2028; de nieuwe experimenten Z&W/HBR en Z&W/E&O tot zomer 2030.

COLUMN

volledig havo-diploma wilde halen, heb ik examen gedaan in een extra avo-vak. Gelukkig had mevrouw de Cloet mij op het lhno al de basis van wis-, natuur- en scheikunde geleerd, waardoor het eerste jaar van het vhbo voor mij minder moeilijk was.

Toen al, in 1972, werkten we in het vhbo in alle vakken in projecten. Elke module duurde zes weken. Had je uitleg nodig dan zat je voor in de klas, had je minder uitleg nodig dan zat je achterin en werkte je in je eigen tempo aan de opdrachten.

Bij Zorg kregen we onderwijs aan de hand van realistische opdrachten uit de praktijk, waarbij we ook een kijkje moesten nemen in het werkveld. We hebben wat bezoeken gebracht aan kindercentra, bejaardenhuizen, keukens van alternatieve restaurants, energiecentrales, waterzuiveringsinstallaties en noem maar op. Die bezoeken moesten door leerlingen voor de hele klas georganiseerd worden. Dus leerden we initiatief nemen, plannen, samenwerken, organiseren, en nog veel meer algemene vaardigheden waarvan we in de rest van onze loopbaan veel plezier hadden, zo bleek tijdens de reünie toen het vhbo in 1997 werd opgeheven.

Tijdens die reünie hoorden we van een docent dat wij (als leerlingen) het voor hem 'verpest' hadden in het onderwijs. Hij was een zeer gemotiveerde hard werkende klas leerlingen gewend en kon daarna maar niet wennen aan zijn rol als docent op een 'gewone' mts.

Ik heb nog vaak teruggedacht aan deze tijd, vooral als we ons bogen over de vraag hoe het vmbo-leerlingen zo goed mogelijk kan voorbereiden op hun toekomst, of over hoe praktijkgerichte programma's eruit kunnen zien. We zouden een voorbeeld kunnen nemen aan de werkwijze op het vhbo. De komende tijd ga ik me verdiepen in het vhbo als onderwijsvorm van weleer, die zijn tijd ver vooruit was.

Ik wens u heel veel succes bij alles wat u doet in de meest innovatieve vorm van onderwijs. Misschien spreken we elkaar nog eens.

Jacqueline Kerkhoffs

Voormalig Directeur Stichting Platforms vmbo

Ligt de toekomst van het vmbo in het verleden?

Als u dit leest ben ik gestopt met werken. Bijna 50 jaar heb ik in het onderwijs gewerkt en vrijwel altijd met of voor vmbo-leerlingen. Zo'n leerling was ik ooit zelf ook, toen het vmbo nog lhno genoemd werd. Uiteindelijk heb ik een universitaire opleiding afgerond. Ik was een 'stapelaar' en die bestaan nog steeds. Stapelen kan! Het kost misschien wat meer moeite, maar je leert er wel hard door werken en keuzes maken.

Ik kijk met veel plezier terug op mijn onderwijsloopbaan als leerling, docent en als leidinggevende in verschillende functies. Maar met het meeste plezier kijk ik toch terug op mijn tijd op het vhbo. Het voorbereidend hoger beroepsonderwijs, een experimentele mbo-opleiding waar je als lhno-leerlingen, in ons geval, in drie jaar tijd je havo-diploma kon halen mét een beroepsoriënterend vak (Zorg of Mode en kleding). Toen ik het vhbo volgde, kreeg je in het eerste jaar alle avo-vakken van de havo. In het tweede jaar kon je een aantal vakken laten vallen om uiteindelijk in het derde leerjaar een vakkenpakket over te houden van vijf avo-vakken en het beroepsoriënterende programma. Omdat ik een

16

Colofon

Deze krant is een uitgave van de Stichting Platforms vmbo. Aan de inhoud kunnen geen rechten worden ontleend.

Hoofdredactie

Jacqueline Kerkhoffs / Stichting Platforms vmbo

Redactie

Eva Voncken / Bureau Turf
Anne Wesseling / AWJP

Fotografie

Sijmen Hendriks
Hetty van Oijen

Cartoons

Lodewijk Koster / Loko Cartoons

Vormgeving

Renate Meijers / studioZebravink

Drukwerk

EDG Media

Bestellen

Meer exemplaren van deze krant kunt u gratis bestellen via www.onderwijsinformatie.nl/vmbokrant.

De krant wordt geleverd in bundels van 25 exemplaren.

www.onderwijsinformatie.nl/vmbokrant
© Stichting Platforms vmbo

In de Stichting Platforms vmbo (SPV) werken tien docentenplatforms samen aan het vmbo. SPV richt zich op de beroepsgerichte profielen, de praktijkgerichte programma's én de avo-vakken in het vmbo. Onder het motto 'Samen waar het kan, apart waar dat wenselijk is' bundelen tien platforms hun krachten en vormen zij één vmbo-gezicht en één gesprekspartner voor het vmbo-veld.

SPV werkt samen met alle belangrijke spelers in het onderwijsveld, zoals de ministeries van OCW en VWS, de VO-raad, de MBO Raad, Connect Groen, het platform TL, SBB, branche-organisaties en vertegenwoordigers namens het bedrijfsleven. Dit alles met als doel de leerlingen in het vmbo een optimale voorbereiding te bieden op opleiding en beroep. SPV geeft, samen met anderen, uitvoering aan Sterk Techniekonderwijs (STO) en Bijscholing-vmbo/Bijscholingpgp. STO heeft tot doel de samenwerking tussen vmbo, mbo en bedrijfsleven in de regio te versterken en Bijscholing-

vmbo/Bijscholingpgp helpt docenten aandacht te blijven besteden aan innovatieve onderwerpen en nieuwe programma's. In SPV werken docentenplatforms samen, elk voor één profiel/praktijkgericht programma in het vmbo. Deze platforms vormen de (inhoudelijke) schakel tussen onderwijs, beroepsopleiding en beroep. Voor docenten organiseren de platforms activiteiten met als doel ontwikkelingen in de beroepspraktijk te vertalen naar onderwijs, zodat opleiding en beroep goed op elkaar aansluiten.

stichting
platforms vmbo

www.platformsvmbo.nl